

120. București.

a) *Cartierul Militari-Cîmpul Boja* (r. 16 Februarie) în partea de nord-vest a orașului. A fost continuată dezvelirea așezărilor din sec. III și sec. VI e.n., situate pe o terasă înaltă de pe malul drept al râului Dimbovița. Rezultatele obținute arată că așezările respective se întind spre sud-vest (spre interiorul terasei) și spre est, către cursul Dimboviței. Au fost sesizate complexe de locuire aparținând culturii Tei din epoca bronzului. (În colaborare cu Muzeul de istorie a orașului București).

b) *Strădulești* (r. Grivița Roșie). În partea de nord-est a orașului pe terase joase situate pe malul stîng al râului Colentina :

— *Punctul Lunca*: s-a continuat cercetarea așezării din sec. VI—VII e.n. surprinsă cu ocazia săpăturilor de salvare din 1960. Au fost descoperite complexe de locuire aparținând unei așezări din sec. III e.n., situată mai departe spre nord și vest.

— *Punctul Măicănești*, în apropiere de punctul Lunca. Complexe de locuire aparținând așezărilor din sec. III, VI—VII e.n. A fost continuată dezvelirea așezării din sec. XV—XVI ce poate fi identificată cu satul Măicănești, cunoscut în documentele vremii.

c) *Cățelu-Nou* (r. 23 August) în partea de sud-est a orașului. În continuarea săpăturilor de salvare din 1960 a fost continuată cercetarea stațiunii situate pe malul drept (vestic) al râului Colentina. Au fost descoperite complexe de locuire din epoca bronzului (cultura Tei), din prima epocă a fierului (cultura Basarabi), din a doua epocă a fierului și din sec. VI—VII e.n.

d) *Pe str. Soldat Chivan Nicolae* (r. 1 Mai), pe malul vestic al lacului Fundeni, în apropiere de gara Obor, în partea de est a orașului. Au fost începute săpături pentru salvarea unei așezări din sec. VI e.n., distrusă în mare parte prin exploatarea lutului. Urme de locuire Glina III ce se întind mai cu seamă spre sud-est.

e) *Săpătură de salvare la Biserica Sf. Visarion Vechi* (r. 30 Decembrie) în apropiere de piața Mihail Eminescu. Au fost distinse etape ale construcției bisericii și au fost surprinse resturile cimitirului situat în epoca respectivă în jurul monumentului (sfîrșitul sec. XVIII—începutul sec. XIX).

f) *Com. Tinganul* (r. 23 August) la sud de oraș, în apropiere de balta Cernica. Au fost descoperite complexe feudale ce au aparținut mănăstirii Tinganul ctitorie a lui Radu cel Frumos; o parte din temeliiile unei biserici din sec. XV; resturi ale unor construcții din sec. XVI—XVIII; cimitir feudal cu mai multe faze de înmormintare, situat în jurul construcțiilor mănăstirii. Pe același teren au fost surprinse complexe de locuire ce fac parte dintr-o așezare din epoca a II-a a fierului. (Punctele b—f: săpături executate de Muzeul de istorie a orașului București).

g) *Ciurel*. S-au continuat săpăturile în așezarea din sec. VI—VII e.n., descoperindu-se trei gropi de bordeie cu cuptor.

DORIN POPESCU

DESCOPERIRI RECENTE ȘI MAI VECHI DE MONEDE ANTICE ȘI BIZANTINE ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

În prezenta cronică continuăm publicarea descoperirilor monetare, apărute în cursul anului 1961, la care am mai adăugat unele descoperiri mai vechi ce au fost cunoscute abia în cursul acestui an.

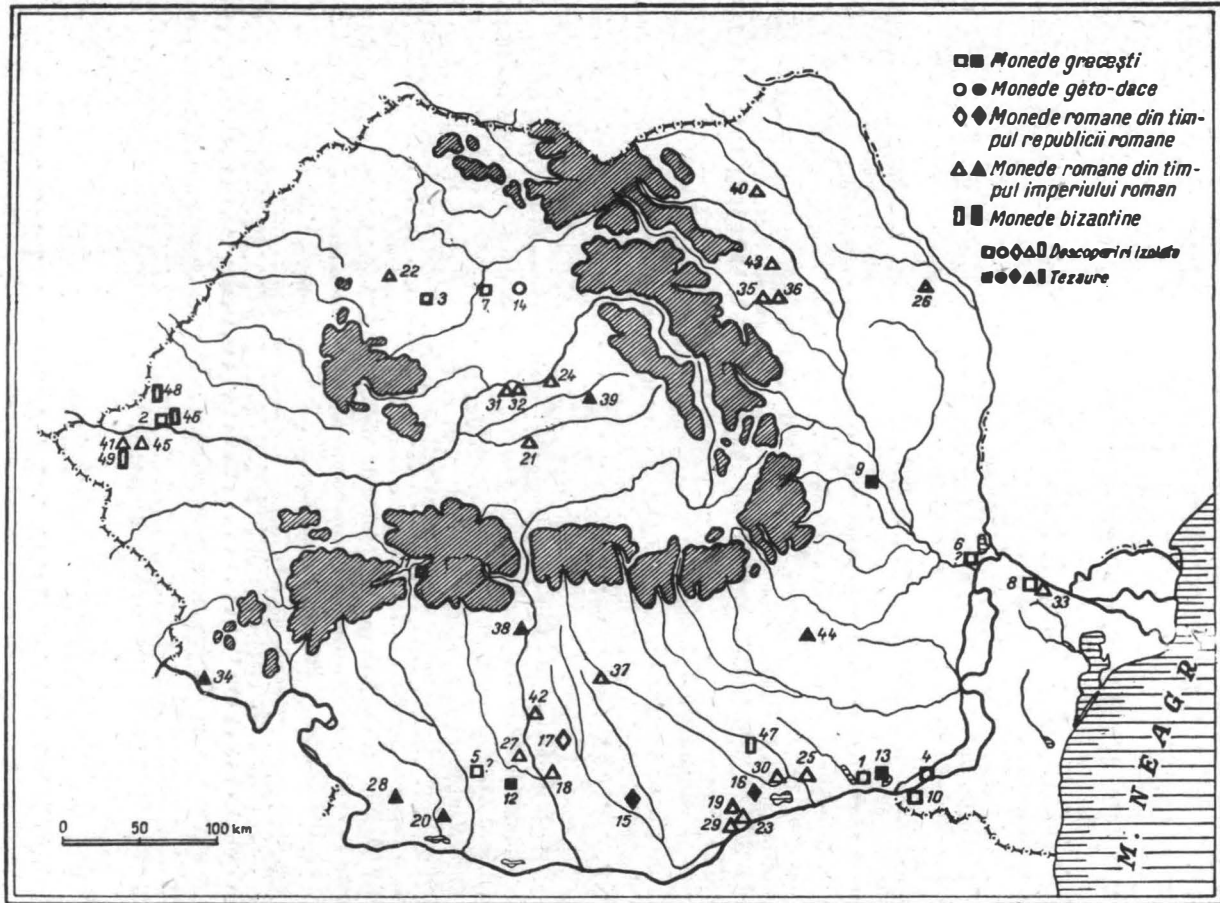

Fig. 1. — Harta R.P.R. cu localitățile unde s-au făcut descoperirile monetare menționate în această cronică.

Mergînd pe liniile trasate la începutul cronicii anterioare, am inclus și descoperirile monetare din cursul săpăturilor anului 1961, atunci cînd ele ne-au fost comunicate și cînd am considerat că au o valoare istorică deosebită pentru epoca și locul unde s-au aflat.

În îndeplinirea acestei sarcini se cuvine să amintim de ajutorul prompt ce ne-a fost dat de către Institutul de istorie al Academiei R.P.R., filiala Cluj, care a ținut să ne comunice, cu toate datele necesare, ultimele descoperiri monetare din săpături. Același ajutor l-am primit și din partea celor mai multe muzee din țară, precum și din partea a numeroși colegi din București și provincie.

În ce ne privește, am încercat în cronica de față să dăm unele precizări mai ample notelor informative, indicînd tipul monedei după cataloagele respective de specialitate sau, în cazul tezaurilor de monede romane imperiale, repartizarea lor numerică pe împărași.

Pe viitor vom încerca, desigur în limitele posibilităților, să îmbogățim aceste precizări.

I. MONEDE GRECEȘTI

1. *Andolina* (com. Ciocănești, r. Călărași). O tetradrahmă de la Alexandru cel Mare s-a aflat cam prin partea de vest a satului Andolina, unde la suprafața terenului se găsesc numeroase resturi ceramice ce aparțin culturii geto-dace. Moneda a ajuns la Muzeul din Călărași.

Informație: N. Anghelescu, Muzeul din Călărași.

2. *Arad* (r. Arad, reg. Banat). Pe teritoriul orașului, în cartierul Grădiște, cu prilejul săpării unei grădini s-a găsit o drahmă emisă de orașul Dyrrhachium, de pe coasta Mării Adriatice. S-a putut preciza și numele magistraților: *Ξένων-Φύλλας* (cf. A. Maier, în *NZ*, n.F., I, 1908, p. 27, nr. 376).

Moneda a fost donată Muzeului din Arad de către Meisl Ludovic în 1960.

Informație: E. Dörner, Muzeul din Arad.

3. *Așchileul Mare* (r. Gherla, reg. Cluj). O monedă de bronz de la Lysimach a fost aflată pe teritoriul acestei localități prin anii 1931—1934.

Exemplarul este foarte tocit și se păstrează în Muzeul din Gherla.

Informație: D. Protase, Institutul de istorie Cluj.

4. *Coslogeni* (com. Dichiseni, r. Călărași). Pe teritoriul satului Coslogeni, în baltă, pe Grădiștea Coslogeni, la punctul numit « la Clincl », s-a descoperit în 1961 un stater de aur de la Alexandru cel Mare.

Pe reversul monedei, sub brațul zeiței Nike se văd două sigle așezate una sub alta: K și N . Capetele literelor sînt ușor globulate. Moneda are greutatea de 8,35 g și diametrul de 18 mm.

Se păstrează la Muzeul din Călărași.

Informație: N. Anghelescu, Muzeul din Călărași.

5. (?) *Coșoveni* (r. Craiova, reg. Oltenia). Ca provenind din această comună și aflată cu peste 40 de ani în urmă, a ajuns într-o colecție particulară o drahmă a orașului Amisus din Pont.

Av. Cap feminin cu stephan turelată.

Rev. ΓΕΙΡΑ (în exergă). Bufniță pe scut cu aripile larg deschise. În cîmp. dr. semiluna, iar în st. o stea.

AR. Greut. 5,33 g. Diam. 18 mm. Moneda este tocită, are marginile și grosimea neregulate.

Moneda se datează în sec. IV î.e.n. Cf. B. V. Head, *Historia Numorum*², p. 496. Cf. Waddington, Babelon, Reinach, *Recueil général des monnaies grecques d'Asie Mineure, Pont et Paphlagonie*.

Informație: M. Sănătescu, Rimnicu Vilcea.

6. ? *Galați* (regiune). Ca provenind din regiunea Galați au fost achiziționați pentru Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R.P.R., trei stateri de aur: unul de la Alexandru cel Mare, avînd pe revers ca simbol un trident; cel de-al doilea, de la același monarh, are ca simbol un corn al abundenței; cel de-al treilea a fost emis de Filip III Arhideul.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR*.

7. *Gherla* (reg. Cluj). În cursul anului 1960 s-a descoperit într-o grădină de pe teritoriul orașului o drahmă emisă de una din cetățile grecești Dyrrhachium sau Apollonia de pe coastele Mării Adriatice.

Informație: D. Protase, Institutul de istorie Cluj.

8. *Isacceea* (împrejurimi, r. Tulcea, reg. Dobrogea). O monedă de aur de la Lysimach a fost găsită prin împrejurimile acestei localități și ajunge într-o colecție particulară în orașul Tulcea. Amănunte lipsesc.

Informație: G. Simion, Muzeul din Tulcea.

9. *Mărdășești* (r. Panciu, reg. Galați). Din faimosul tezaur de circa 800 stateri de aur descoperiți în 1909 în această localitate, un stater de aur de la Alexandru cel Mare, în greutate de 8,37 g, este cumpărat de la unul din urmașii descoperitorilor¹.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

10. *Ostrov* (r. Adamclisi, reg. Dobrogea). Un stater de aur de la Seleucus I, găsit în localitatea de mai sus, a ajuns într-o colecție particulară, iar ulterior a fost achiziționat de CN-BARPR.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

11. *Peștera Bolii* (or. Petroșani, reg. Hunedoara). În cariera de piatră de la Peștera Bolii s-a descoperit cu cîțiva ani în urmă un tezaur de monede antice. Din această descoperire, 12 imitații după tetradrahmele thasiene au intrat în colecțiile Muzeului din Deva.

Informație: O. Floca, Muzeul regional Deva.

12. *Preajba de Pădure* (r. Caracal, reg. Oltenia). Dintr-un mic tezaur de monede de bronz ce s-ar fi descoperit în această localitate, nouă bucăți sînt de la Filip II, parte cu călărețul spre dr., parte spre st.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

13. *Rasa* (r. Călărași, reg. București). La tezaurul de monede antice descoperit în această localitate și publicat la timpul său de Constantin Moisil, se mai adaugă acum o tetradrahmă de la Alexandru cel Mare și una de la Seleucus I. Ambele monede au fost achiziționate pentru CN-BARPR.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

II. MONEDE GETO-DACE

14. *Sintioana* (r. Gherla, reg. Cluj). Ca descoperită pe teritoriul acestei localități, ajunge în Muzeul din Gherla o monedă dacică de argint de tipul Pink, pl. XVII, 326—328.

Informație: D. Protase, Institutul de istorie Cluj.

* CN-BARPR = Cabinetul numismatic al Bibliotecii Academiei R.P.R.

¹ Constantin Moisil, în BSNR, XI, 1914, p. 25—26. Cf. B. Mitrea, *Penetrazione...*, în ED, X, 1945, p. 51.

III. MONEDE ROMANE REPUBLICANE

15. *Călinești* (r. Alexandria, reg. București). Pe teritoriul comunei, în grădina de zarzavat a gospodăriei colective din localitate, în apropierea imediată a rului Valea Ciinelui, locuitorul Ilie Cotulbea a descoperit în vara anului 1961 un tezaur de denari romani din timpul republicii. Întregul depozit cuprindea 101 monede, printre care se află trei imitații după tetradramele thasiene și câteva imitații sau contrafaceri după denarii romani republicani.

Cea mai recentă monedă din tezaur poartă numele magistratului monetar A. Plautius (BMC, Roma, 3916, a.54 i.e.n.). Cf. Sydenham, 932, a.54 i.e.n.

Întregul tezaur a fost descoperit într-o căniță de lut, caracteristică culturii geto-dace.

Informație: C. Preda și B. Mitrea, Institutul de arheologie București.

16. *Mihai Bravu* (r. Giurgiu, reg. București). Cu ani în urmă, locuitorul Nicolae Cioroiu, azi decedat, a descoperit pe teritoriul comunei un tezaur de denari romani din timpul republicii. Numărul exemplarelor descoperite, precum și împrejurările în care au fost aflate, rămân să fie precizate ulterior prin cercetări pe teren. Din această descoperire un număr de 57 exemplare au fost oferite Institutului de arheologie spre a fi achiziționate.

Piesele oferite se eșalonează în timp de la sfârșitul secolului al III-lea, până în primul sfert al secolului I i.e.n. Cea mai recentă monedă păstrată este un denar emis de magistratul monetar L. Farsuleius Mensor, de tipul Grueber, Roma, 3299, a.75 i.e.n. sau Sydenham, 789, a.73 i.e.n. Cele mai vechi monede sînt mult tocite de circulație, pe cînd cele mai recente sînt mai puțin tocite. Printre ele remarcăm și o imitație după denarul lui L. Papius.

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie București.

17. *Timpeni* (r. Slatina, reg. Argeș). Un denar roman din timpul republicii descoperit în această localitate ajunge la Muzeul din Slatina. Poartă numele magistratului L. Sempronius Pitio și este de tipul Grueber, Roma, 711, a.172—151 i.e.n. Cf. Sydenham, 402, a.145—138 i.e.n.

Informație: M. Butoiu, Muzeul din Slatina.

IV. MONEDE ROMANE IMPERIALE

18. *Bălănești* (r. Drăgănești-Olt, reg. Argeș). La Muzeul din Slatina ajunge o monedă colonială grecească, emisă de orașul Tomis sub Severus Alexander. După informațiile ce se păstrează, moneda a fost găsită la Bălănești, iar după preciziunile noastre, este de tipul Pick, 3150.

Informație: M. Butoiu, Muzeul din Slatina.

19. *Băneasa* (r. Giurgiu). În cursul anului 1957 s-a descoperit în această localitate un denar de argint de la Faustina I. Este de tipul Cohen², 32 sau BMC, 274.

Informație: M. Ionescu, Muzeul din Giurgiu.

20. *Birca* (r. Segarcea, reg. Oltenia). Pe teritoriul comunei, s-a descoperit în 1961 un tezaur compus din 135 de monede romane imperiale din argint. După informații preliminară par a fi din sec. II—III.

Informație: Ion Firu, *Tezaur monetare descoperite în Oltenia*, în ziarul *România Liberă*, XIX, 1961, nr. 5273 din 28 septembrie.

Cercetări pe teren au fost făcute de C. Preda, în octombrie 1961.

21. *Brateiu* (r. Mediaș, reg. Brașov). Într-un mormînt de incinerare s-a aflat și o monedă mică de bronz de la unul din împărații romani din a doua jumătate a secolului al IV-lea sau chiar începutul celui următor.

Informație: Ion Nestor, Institutul de arheologie București.

22. *Buciumi* (r. Zalău, reg. Cluj). Un denar de la Traian (de tip Cohen³, 288) s-a descoperit pe teritoriul castrului roman din această localitate. Moneda a ajuns în colecție particulară.

Informație: Institutul de istorie Cluj.

23. *Comasca* (com. Oinacu, or. Giurgiu, reg. București). În această localitate s-a descoperit, în mai 1961, o monedă de la Macrinus (?).

Informație: M. Ionescu, Muzeul din Giurgiu.

24. *Cristești* (r. Tg. Mureș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Un denar cu efigia Sabinei, soția lui Hadrian, și o monedă de bronz rămasă deocamdată neprecizată, au fost descoperite într-un mormint de înhumație, în cursul anului 1961.

Informație: N. Vlăsa, Institutul de istorie Cluj.

25. *Curcani* (r. Oltenița, reg. București). Într-o vie, pe teritoriul acestei localități, s-au descoperit, cu ani în urmă, două monede de aur: una de la Iovian și alta de la Valens. Ambele exemplare au fost achiziționate de CN-BARPR.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

26. *Dumitrești-Găldăii* (com. Schitu Duca, r. Iași). Într-o urnă carpică s-a descoperit o monedă de bronz din timpul imperiului roman. Ea a fost perforată din antichitate și deși a fost tocită din vechime și în parte distrusă de descoperitori, se poate preciza că este vorba de un *quadras* din a doua jumătate a domniei lui Antonin Piul, deoarece pe revers se vede capul tânăr al lui M. Aureliu ca Caesar.

AE Greut. 1,99 g. Diam. 17 mm.

Informație: I. Ioniță, Muzeul de istorie Iași.

27. *Enoșești* (com. Pietra Olt, r. Slatina, reg. Argeș). Din această localitate ajunge în Muzeul din Slatina o monedă de bronz colonială, emisă de orașul Nicaea în prima jumătate a secolului al III-lea.

Informație: M. Butoiu, Muzeul din Slatina.

28. *Galicea Mare* (r. Băilești, reg. Oltenia). Cu prilejul unor lucrări agricole, locuitorul Petre Păcurin a descoperit la marginea comunei, în 1961, un tezaur de 800 denari romani din timpul imperiului. Monedele se eșalonează în timp de la Antonin Piul pînă la Filip Arabul. O mare parte din exemplare a fost emisă sub Gordian III și Filip Arabul.

Informație: Ion Firu, *Moneti din epoca romană*, în *Știința*, XXX, 1961, nr. 5190 din 9 iunie.

29. *Giurgiu*. În 1961 s-a descoperit în oraș, pe strada Fintinilor nr. 50, o monedă de bronz de la Licinius-fiul. Este de tipul Cohen³, 21. Exemplarul a fost bătut în atelierul din Kyzic.

Informație: M. Ionescu, Muzeul din Giurgiu.

30. *Herăști* (r. Oltenița, reg. București). În via Gostat-ului din localitate s-a găsit, prin anii 1959—1960, o monedă de bronz, emisă de orașul Marcianopolis, în timpul lui Gordian III.

Av. Busturile afrontate ale lui Gordian și Sarapis, iar în legendă se mai citește [...TOP] ΔΙΑΝΟC ΑΥΓ.

Rv. Demeter drapată, în picioare spre st., ține în dr. spice (?), iar în st. o torță. În jur, legendă.

Informație: Ion Vișinescu, profesor, com. Izvoarele, r. Oltenița.

31. *Iernut* (r. Luduș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). O monedă de bronz a Severinei, soția lui Aurelian, s-a descoperit într-o urnă cinerară aflată la punctul [numit «Fundul Bedeelor»].

Informație: N. Vlăsa, *Un cimitir de incinerare de la sfârșitul veacului III, de la Iernut*, în volumul de față, p. 153.

32. *Iernut* (r. Luduş, reg. Mureş-Autonomă Maghiară). În cursul săpăturilor arheologice din 1961 la punctul « Fundu Bedeelor » s-au descoperit 11 monede romane care din punct de vedere cronologic se înşiruie de la Severus Alexander pînă la Licinius II.

Informație: N. Vlăsa, Institutul de istorie Cluj.

33. *Isaccea* (r. Tulcea, reg. Dobrogea). Un *solidus* de la Marcianus, cu rv. VICTORIA AVGGG e CONOB, găsit în 1910 în marginea dinspre Dunăre a cetății romano-bizantine Noviodunum, a fost achiziționat de CN-BARPR.

Informație: O. Iliescu, CN-BARPR.

34. *Moldova Veche* (r. Moldova Nouă, reg. Banat). Cu ocazia unor periegeze arheologice efectuate în regiune, în vara anului 1961, prof. univ. D. Tudor a aflat la un locuitor din acest oraş un tezaur de 963 monede de bronz din secolul al IV-lea, descoperit cu cîțiva ani mai înainte.

Informație: D. Tudor, care pregătește un studiu asupra acestei descoperiri.

35. *Piatra Neamț*. În împrejurimile acestui oraş s-au găsit cîteva monede din secolul al IV-lea, care ajung apoi în Muzeul din localitate. Dintre acestea reținem prezența unei *siliqua* de la Constans, un bronz de la Constanțiu II și o alta identică, din aceeași epocă, dar numele împăratului n-a putut fi precizat, deoarece moneda se află în stare rea de conservare.

Informație: C. Matasă, Muzeul din Piatra Neamț.

36. *Piatra Neamț* (împrejurimi). Ca provenind din împrejurimile acestui oraş, ajung în Muzeul din Piatra Neamț cîteva monede romane din timpul imperiului. Dintre acestea remarcăm un sestert de la M. Aureliu, un bronz de la L. Verus și cite un denar de la Faustina II și Iulia Domna.

Informație: C. Matasă, Muzeul din Piatra Neamț.

37. *Pitești*. Cu prilejul săpăturii ce se executa pentru fundația unor clădiri în oraşul Pitești, pe calea Rahovei nr. 13, s-a descoperit o monedă antică de bronz.

Este vorba de un tetrassarion emis de oraşul Tomis sub Gordian III și este de tipul Pick, 3394.

Greut. 10,92 g. Diam. 26,5 mm. Conservat satisfăcător, dar moneda e tocită.

Informație: Mihail Păucescu, Pitești.

38. *Riureni* (r. Rîmnicu Vilcea, reg. Argeş). Pe teritoriul comunei se descoperă adesea monede antice. Unele monede romane, aflate în această localitate în ultimul timp, au ajuns într-o colecție particulară la Rîmnicu Vilcea. Sint toate de bronz și au fost emise de următorii împărați: M. Aureliu (1), Faustina II (1), Septimiu Sever (1), de tip probabil Cohen ³, 7, Galeriu Maximian (? 1). La acestea se mai adaugă patru monede mici de bronz de la Constanțiu II descoperite cu ani în urmă, dar ajunse abia acum la cunoștința noastră.

Două sint de tip Cohen ³, 52 și una Cohen ³, 336. Cea de-a patra n-a putut fi precizată, nefiind curățită. Două din monede au fost bătute în atelierele din Heraclea, officina F. Cele patru monede au fost în posesia locuitorului Dumitru Băiașu, lucrător la C.F.R., care le avea de la tatăl său.

Informație: Mihail Sănătescu, Rîmnicu Vilcea.

39. *Sălașuri* (com. Vețca, r. Tirgu Mureş, reg. Mureş-Autonomă Maghiară). În cursul unii iulie 1961, cu ocazia unor lucrări agricole s-a descoperit pe teritoriul comunei, de către Molnár Stefan, directorul Muzeului din Cristur, un tezaur de monede romane. Cea mai mare parte a depozitului monetar a fost aflată într-o căldare de aramă ce avea partea superioară distrusă de plug, cu care ocazie un număr de monede au fost antrenate și risipite pe o anumită lungime. Numărul total al monedelor descoperite în acest tezaur se ridică la 3 198 exemplare. Din punct de vedere cronologic monedele se înşiruie precum urmează: din timpul republicii 3 ex., M. Antoniu 19, Nero 29, Galba 7, Otho 2, Vitellius 14, Vespasian 255, Titus 66, Iulia

Titi 1, Domițian 269, Nerva 59, Traian 580, Hadrian 372, Sabina 18, L. Aelius 6, Antonin Piul 692, Faustina I 476, M. Aureliu (Caesar) 183, Faustina II 144, și trei drahme din Lycia, emise cîte una sub Domițian, Nerva și Traian.

Cea mai recentă monedă rămîne să se dateze în cursul domniei lui Antonin Piul.

Informație: I. Nestor, Institutul de arheologie București, Molnár Stefan, Muzeul Cristur și cercetări personale la Muzeul din Cristur, unde am examinat amănunțit întreaga descoperire.

40. *Șcheia* (or. Suceava). În cursul unor săpături arheologice s-a descoperit un cupțor și în el o monedă romană imperială de argint purtînd urmele unei puternice arsuri. Moneda este tocită și rămîne să fie atribuită unui împărat roman din secolul II, probabil lui Antonin Piul.

Informație: Gr. Foit, Muzeul din Suceava.

41. *Sînpetru German* (r. Arad, reg. Banat). Pe teritoriul comunei, un locuitor a descoperit un denar de la Antonin Piul. După descrierea legendei pe care o primim IMP II TRPOTXIX-COSIII, de tipul Cohen ³, 973 și urm., BMC, 844 și urm.; se datează în a.155–156.

Informație: E. Dörner, Muzeul din Arad.

42. *Slatina*. Ca găsit în oraș, la Muzeul din aceeași localitate, ajunge un denar de la Severus Alexander. Este de tipul Cohen ³, 52.

Informație: M. Butoiu, Muzeul din Slatina.

43. *Tîrpești* (com. Petricani, r. Tg. Neamț, reg. Bacău). Cu ocazia săpăturilor arheologice întreprinse în 1961, dar în afara șantierului, s-a descoperit pe teritoriul satului un denar roman de la Hadrian. Este de tipul Cohen ³, 1102 sau BMC, 136. Moneda e puțin tocită de circulație.

Informație: S. Marinescu-Bilcu, Institutul de arheologie București.

44. *Vintileanca* (r. Mizil, reg. Ploiești). Cam în jurul anului 1900 s-a descoperit în localitatea Vintileanca un mare tezaur de denari romani din timpul imperiului. Descoperirea pare a se fi efectuat într-o vie ce a aparținut unei rubedenii a familiei lui Spiru Haret. Tezaurul descoperit pare să fi cuprins un număr de mai multe sute de exemplare care au fost apoi împărțite între membrii familiei. Unul din aceste loturi a ajuns apoi la Institutul de arheologie.

După informațiile primite de la această a doua mină, întregul tezaur s-ar fi descoperit într-o amforă romană.

Monedele oferite spre achiziționare, în număr de 76, se eșalonează de pe vremea lui Vespasian pînă în vremea lui Commodus, precum urmează: Vespasian 9, Domițian 1, Traian 10, Hadrian 20, Sabina 1, Antonin Piul 11, Faustina I 11, Marc Aureliu 3, Faustina II 4, L. Verus 1, Lucilla 3, Commodus 2.

Cea mai recentă monedă datează din a.184.

Informație: B. Mitrea, Institutul de arheologie București.

45. *Zădăreni* (r. Arad, reg. Banat). Un denar subaerat de la M. Aureliu s-a descoperit în anul 1957 pe teritoriul acestei localități, într-un mormînt sarmatic.

După titlurile triumfale din legenda comunicată, moneda este de tipul Cohen ³, 1031 sau BMC, 551. Originalul se datează în a.170–171.

Un alt denar roman de tipul DIVVS ANTONINVS, iar pe revers CONSECRATIO, deci bătut în timpul lui M. Aureliu, a fost descoperit în 1958, tot într-un mormînt sarmatic.

Informație: M. Dörner, Muzeul din Arad.

V. MONEDE BIZANTINE

46. *Arad*. Trei monede de bronz de la Iustinian I au fost aflate pe teritoriul orașului, lângă castelul de apă. Una din ele a fost donată Muzeului din Arad.

Informație: E. Dörner, Muzeul din Arad.

47. *București, Podul Mihai Vodă.* În cursul săpăturilor arheologice desfășurate în București, în sectorul Mihai Vodă, s-a descoperit într-o clădire feudală, construită în timpul lui Constantin Brîncoveanu, o monedă bizantină de bronz.

Pe av. moneda are figurat bustul unui împărat în odăjdii de ceremonie, iar pe rv. bustul lui Cristos cu nimb, pe cruce.

După tip moneda ar fi fost bătută de Constantin X (1059—1067), cf. BMC, II, tip 3.

Efigia a fost surfrapată peste o alta mai veche, din care se mai văd siluetele a doi împărați bizantini în picioare. Ar putea fi avuți în vedere Constantin X și Eudocia (?).

După locul unde s-a descoperit moneda, în mediu feudal s-a aflat în poziție secundară.

Informație: Gh. Cantacuzino, Institutul de arheologie București.

48. *Dorobanți (r. Arad, reg. Banat).* Pe teritoriul comunei, la punctul numit « Fintina porcilor », s-a descoperit un mormînt în care se afla o oală de lut ce conținea o monedă bizantină de bronz, cu nominalul de 20 nummia.

A fost emisă de împăratul bizantin Anastasiu, în atelierele monetare de la Constantinopol. Greut. 8,01 g. Diam. 27 mm. Pare tocită.

Este de tipul BMC, 47.

Informație: E. Dörner, Muzeul din Arad.

49. *Sînpetru German (r. Arad, reg. Banat).* Pe teritoriul acestei comunei, la punctul « Magazie », s-a descoperit într-un mormînt de călăreț avar, pe lângă o sabie și un vîrf de lance, ambele din fier, și o monedă de aur cu efigia lui Heraclius și a lui Heraclius Constantin ¹.

BUCUR MITREA

¹ E. Dörner, *Mormînt din epoca avară la Sînpetru German*, în SCIV, XI, 1960, p. 425 și 429—431.

